

Economia — intre stiinta, arta si politici publice

Prelegere in cadrul seriei Studium Generale a Institutului STAR-UBB

Sebastian Buhai

SOFI-se CEPREMAP.fr NIPE-pt

03-03-2022, STAR-UBB @ Cluj-Napoca

Cum vad altii Economia/ economistii (1)

Edmund Burke, 1793:

"Dar epoca cavalerescă a dispărut. Cea a sofistilor, economiștilor și calculatorilor a reușit; iar gloria Europei se stinge pentru totdeauna."

Thomas Carlyle, 1849:

*"Nu o "știință fericită", aş spune, ca unele despre care am auzit; nu, una tristă, pustie și, într-adevăr, destul de abjectă și tulburătoare; ceea ce am putea numi, cu titlu de eminență, știința macabru"**

(* "macabru" prin "a descoperi secretul acestui Univers în ofertă și cerere" și a reduce datoria guvernatorilor umani la aceea de a lăsa oamenii în pace". Dar omul negru inactiv din Indiile de Vest" ar trebui forțat să lucreze pentru ce este apt și să facă voința Creatorului care l-a construit")

Cum vad altii Economia/ economistii (2)

Franklin D. Roosevelt, 1937:

"Am știut din totdeauna că interesul personal nepăsător este etică proastă, acum știm că este economie proastă".

Nassim N. Taleb, 2010:

"Cei cu mintea curioasă îmbrățișează știința; cei dotați și sensibili, artele; cei pragmatici, afacerile; restul devin economisti."

Cum vad altii Economia/ economistii (3)

Larry Elliot, 2017:

"Economia neoclasică a devenit un sistem de convingeri necontestate care tratează pe oricine contestă crezul piețelor care se auto-corectează și al consumatorilor raționali drept eretici periculoși [...] Matematica complexă este folosită pentru a mistifica economia, aşa cum congregațiile din timpul lui Luther au fost lăsate în mod deliberat în întuneric de slujbele desfășurate în latină."

David Graeber, 2019:

"Disciplina începe să arate ca o știință menită să rezolve probleme care nu mai există [...] Teoria economică, aşa cum există, seamănă din ce în ce mai mult cu o magazie plină de unelte sparte. Acest lucru nu înseamnă că nu există perspective utile, dar în mod fundamental disciplina existentă este concepută pentru a rezolva problemele unui alt secol."

Cum se vede Economia din interior

John Maynard Keynes, 1935:

"Ideile economiștilor și ale filozofilor politici, atât atunci când au dreptate, cât și când sunt greșite, sunt mai puternice decât se înțelege în mod obișnuit.

Într-adevăr, lumea este condusă de puține alte lucruri. Oamenii practici, care se cred scăpați de sub orice influență intelectuală, sunt de obicei sclavii vreunui economist defunct.[...] mai curând sau mai târziu, ideile, nu interesele, sunt cele periculoase pentru bine sau pentru rău."

Jean Tirole, 2017:

"Am încercat să înțeleg societatea. Mi-a plăcut rigoarea matematicii și a fizicii și m-au interesat profund științele umane și sociale[...] Am fost imediat captivat de economie pentru că îmbină o abordare cantitativă cu studiul comportamentului individual și colectiv. Mai târziu, am apreciat că economia a deschis o fereastră către lumea cotidiană pe care o înțelegeam prost și că a oferit două oportunități: de a aborda probleme solicitante și fascinante din punct de vedere intelectual și de a contribui la luarea decizilor atât în sfera publică, cât și în cea privată."

De unde imaginea negativa a Economiei - preambul

- Mecanisme care afectează percepțiile externe negative despre Economie:
 - Mituri generate de percepția economiei ca pseudo-știință:
 - Economia ca total pro-piață, deci laissez-faire
 - economiștii ca indivizi egoiști și insulari (+ modelând asemănător lor)
 - prea teoretică, irelevantă practic, obscurizată prin formalizare matematică
 - incapacitate de prognoză a crizelor economice/ financiare, deci inutilă
 - economiștii ca responsabili în provocarea crizelor economice
 - Probleme inerente în comunicarea/ înțelegerea Economiei:
 - implicații contra-intuitive/ repugnante ale *Weltanschauung-ului* Economiei
 - refuzul de a contempla dileme etice; convingeri motivate; prejudecăți cognitive
 - viziunea pe termen scurt/ îngustă (e.g., efecte de ordin secundar ignorete)
 - Economia este complexă și totuși pare familiară, deci toată lumea are o opinie
 - "familiaritatea" substituindu-se educației/ expertizei
 - impact aproape mecanic oricând crește neîncrederea în elite/ experți

Foarte scurta istorie a Stiintelor Economice (1)

"De la legi la modele, de la cuvinte la obiecte"

- "Pre-istorie": economia se naște artă
 - Cuvântul *economie* a însemnat inițial arta de a conduce o gospodărie"
 - *oikos* = casă, *nomos* = a gestiona.
- Economia politică clasică a secolului al XVIII-lea/ începutul secolului al XIX-lea a început cu indivizi, a teoretizat relațiile lor și a postulat câteva legi generale ("principii") care funcționează la nivel comunitar (Morgan, 2012)
 - preponderent verbală: întrebări, concepte, mod de raționament, toate depind de cuvinte
 - e.g., capcana malthusiană" din Malthus (1798)
- De la sfârșitul secolului al XIX-lea, știința economică devine mai tehnocrată, bazată pe *instrumente metodologice*:
 - matematică și statistică, încorporate în diferite tipuri de tehnici analitice

Foarte scurta istorie a Stiintelor Economice (2)

"De la legi la modele, de la cuvinte la obiecte"

- La începutul secolului XX, Economia depinde deja în mare măsură de un set de instrumente de raționament numite "modele":
 - Keynes, 1938 *"Economia este o știință a gândirii în termeni de modele, unită cu arta de a alege modele relevante pentru lumea contemporană."*
 - dezbateri interne și externe în economie pe marginea a ceea ce reprezintă modelele, în particular:
 - teste de consistență, și nu doar aproximări sau reprezentări ale realității (Rodrik, 2016) sau "fabule" (Rubinstein, 2017)
 - instrumente pentru raționamentul bazat pe cazuri și nu doar bazat pe reguli (Gilboa et al, 2014)
 - furnizoare de baze conceptuale pentru critică, și nu doar predicție (Tirole, 2017)

In ce masura este Economia o stiinta?

- Economia este *științifică* în sensul următor:
 - ipotezele sale, formulate prin intermediul modelelor, sunt explicite – prin urmare deschise criticii
 - " *Modelele fac din economie o știință*" (Rodrik, 2016)
 - concluziile sale și domeniul de aplicare decurg din raționamentul logic, adică din aplicarea metodei deductive
 - aceste concluzii sunt apoi testate în vederea (in)validării:
 - folosind instrumentele statisticii aplicate datelor, i.e., econometria
 - prin experimente controlate: pot fi experimente pe teren, dar din ce în ce mai mult și experimente în laborator
- Dar Economia nu este o știință exactă:
 - puterea de predicție departe de științele exacte, e.g. mecanica. Cauze:
 - specifică multor științe: *date imperfecte, sau informatie/înțelegere imperfectă a fenomenului*; e.g., cunoașterea doar parțială a bilanțului real al unei companii/bănci sau a competenței diverselor autorități de reglementare etc.
 - specifică științelor sociale: *incertitudine strategică, profetii induse, echilibre multiple*, e.g., : firma care lansează un nou produs trebuie să prezică cererea și răspunsul celorlalte firme concurente de pe piață.

Economia intre Stiințele Sociale

- Interes pentru *aceiasi indivizi, aceleasi grupuri, aceleasi societati*: antropologi, economiști, istorici, juriști, filozofi, politologi, psihologi, sociologi
- Economia a fost parte integrantă a ramurii mai mari de Științe Umaniste și Sociale până în secolul al XX-lea, când s-a dezvoltat independent prin ipoteza că *factorii de decizie sunt rationali* (acționează în propriul interes), având în vedere ceea ce știu și concentrând analiza pe *echilibrul și eficiență*
 - vezi Lazear (2000) pentru un bun rezumat al acelei ficțiuni "*homo economicus*" în cercetare— imagine acum depășită a Economiei*
- Mai recent, cercetarea în economie s-a referit și/sau a încorporat din ce în ce mai mult descoperiri din alte științe sociale, a se vedea, de exemplu, Angrist et al (2017), prin urmare nu mai e "insulară"
 - treptat, inevitabil, reunificare, restabilirea convergenței de pana in secolul al XIX-lea (Tirole 2017)
 - în loc să cucerească alte științe sociale în mod "imperialist" (Lazear 2000), Economia din nou deschisă colaborării/coabitării cu alte discipline.

Economia de astazi: colectie de subdiscipline

- Economia nu pare a fi un singur 'domeniu', într-adevăr: se poate considera că sunt mai multe domenii cu mai multe stiluri diferite
 - multe aspecte ale economiei care o fac foarte flexibilă, deoarece are nevoie de baza economică pentru multe aspecte ale vieții
- Economia a fost foarte generoasă cu 'imigranții intelectuali'
 - există persoane fără vreo diplomă în economie, care sunt economisti sau care au primit un premiu Nobel în economie (e.g., Al Roth, dar mulți alții, începând cu Herbert Simon și Daniel Kahneman).
 - Teoria Jocurilor nu făcea parte din Economie; Economia Comportamentală nu facea parte din Economia "mainstream"
 - Nobelul lui Richard Thaler semnalul principal că economia comportamentală este în 'mainstream' astăzi.

Folosirea matematicii in Stiintele Economice

- Matematica are două roluri în Economie (Rodrik, 2016):
 - *claritate*: asigură că elementele unui model — ipotezele, mecanismele comportamentale și rezultatele — sunt precizate clar/ transparente.
 - "Avem și astăzi nesfârșite dezbateri despre ceea ce au vrut să spună cu adevărat Karl Marx, John Maynard Keynes sau Joseph Schumpeter. Chiar dacă toți trei sunt giganți ai profesiei de economie, ei și-au formulat modelele în mare măsură (dar nu exclusiv) sub formă verbală. În schimb, nicio cerneală nu a fost vărsată vreodată peste ceea ce au avut în vedere Paul Samuelson, Joe Stiglitz sau Ken Arrow când au dezvoltat teoriile care le-au câștigat Nobelul. "
 - *consecvență*: asigură că concluziile decurg din ipoteze.
 - "Economistii folosesc matematica nu pentru că sunt deștepti, ci pentru că nu sunt suficient de deștepti."
- Riscuri: matematica în economie este și ar trebui să ramana *instrumentală*:
 - Formalizarea excesivă:
 - **Altfel** decât adesea în matematică: "Aprecierea unei teoreme în matematică este ca și cum ai viziona un episod din Columbo: linia de raționament prin care detectivul rezolvă misterul este mai importantă decât identitatea criminalului." (Cedric Villani)
 - Foarte rar matematica a fost folosită pentru a ascunde problemele modelului.

Complementaritatea intre analiza teoretica si cea empirica

- Cercetarea economică poate fi teoretică, empirică (în creștere) sau combinată teorie + empirică:
 - teoria oferă cadrul conceptual - modelul - și este, de asemenea, cheia înțelegerii datelor, vezi Heckman (2005), Rodrik (2016), Tirole (2017)
 - pe de altă parte, teoria este îmbogățită de un număr tot mai mare de studii cu date și tehnici empirice – a se vedea Hamermesh (2013), Card & DellaVigna (2013) – care îi pot invalida ipotezele sau concluziile și, astfel, o pot (in)valida/ îmbunătăți.
 - economiștii învață/ progresează astfel prin 'încercare și eroare' – la fel ca în alte științe – și există, *în mod ideal*, un dus-întors între teorie și empirica, ceea ce Heckman (2017) numește "abducție"
 - *"Este mai mult decât o teorie, este o probabilitate."* (Sherlock Holmes)

Relevanta inferentei cauzale in Economie

- Dezbateră în analiza cauzală empirică între aşa-numitele abordări "structurale" și "ateoretice".
 - Ader la punctul de vedere al lui Heckman (2005), Pearl (2013), Deaton (2016), Tirole (2017), Haile (2021) etc. că abordările ateoretice sunt utile, per se, doar în situații foarte particulare
 - *Nicio cantitate de informații statistice, oricât de completă și exactă, nu poate explica în sine fenomenele economice. Dacă e să nu ne pierdem în masa copleșitoare, uluitoare de date statistice care devin acum disponibile, avem nevoie de îndrumarea și ajutorul unui cadru teoretic puternic.*" Frisch (1933)
 - abordările ateoretice sunt totuși foarte relevante atunci când este posibil să fie utilizate împreună cu un model structural, pentru verificarea suplimentară a ipotezelor acestuia
 - Analiza empirică poate fi evident doar *descriptivă*
 - după o perioadă în care a fost subestimată/ neglijată, se pune din nou mare preț pe ea
 - relații cu data mining/ machine learning/ statistical learning

Exemplificare: modelare empirica structurala

- Un model economic structural are structura de luare a deciziilor încorporată în specificația modelului
 - specificând parametrii care descriu preferințele și constrângerile procesului de luare a deciziilor, modelele structurale oferă predicții contrafactuale
 - capacitatea de prognoze contrafactuale ale politicilor le diferențiază de "modelele de formă redusă" / "ateoretice"
 - Leonid Hurwicz a definit modelele structurale în termeni de invarianță față de experimentele contrafactuale pentru care sunt concepute.
 - descrierea detaliată a procesului decizional impune cerințe mai stricte în ceea ce privește măsurarea și se bazează pe ipoteze mai restrictive
 - ipotezele trebuie testate, evaluate și relaxate ori de câte ori este posibil
- Modelele structurale urmăresc să identifice trei obiecte distincte, dar înrudite:
 - *parametrii structurali "profunzi"*: e.g., preferințele consumatorilor, tehnologia de producție, constrângerile instituționale
 - *mecanisme subiacente*: e.g., asigurare parțială/ autoasigurare; comportament prădător/ descurajarea intrării;
 - *contrafactuale de politică publică sau corporativă*: e.g., evaluări ex ante ale politicii fiscale; ale fuziunilor corporate

Exemplificare: etape tipice de modelare structurala

- ① Întrebare (teoretică + empirică).
- ② Specificația modelului economic
 - caracteristici cheie pentru a răspunde la întrebarea în cauză
- ③ Datele
- ④ Specificație econometrică
 - un model economic nu poate, prin definiție, să se "potrivească" perfect datelor
 - adăugare eterogenitate/ şocuri/ eroare de măsurare/...
 - probleme de tratabilitate și identificare
- ⑤ Estimare
- ⑥ Interpretarea rezultatelor
 - modelarea structurală trebuie să treacă testul realității
 - consideră /respinge potențialele cadre structurale alternative
 - consideră validarea prin metode de formă redusă, atoarectice, când este posibil

Ingrediente de baza din Weltanschaung-ul Economiei

- Stimuletele (incitațiile) sunt esențiale
 - indiferent de locul lor în societate, oamenii reacționează la stimuletele cu care se confruntă
 - aceste stimulete materiale sau sociale plus preferințele lor personale le definesc comportamentul
 - comportamentul obținut poate fi sau nu în interesul general
 - nevoie de instituții pentru a reconcilia interesul individual cu cel general
- Piețele eșuează adesea, dar reglementate corespunzător ele sunt cheia organizării economice
 - piețele sunt un mijloc, nu un scop în sine
 - piața este un instrument – imperfect – atunci când se analizează cum să se alinieze interesele individului, comunităților, națiunilor.
- Discuție asupra unor implicații constraintuitive, uneori imorale:
 - Ex. despre ONG-uri care confiscă fildeșul traficanților și îl revând discret pe piață (Tirole 2017, Kremer 2000)
 - ex. Law & Econ pe dif. pedeapsa pentru infracțiuni (e.g., viol vs. omucidere)
 - părtinire față de victimele vizibile/ identificabile (e.g., EPL asupra șomerilor)

Alinierea interesului individual cu interesul colectiv

- Interesul indivizilor, companiilor, statelor e de multe ori divergent/ în conflict cu interesul general:
 - Cetățeanul care emite carbon, conduce cu viteză, refuză vaccinarea, etc.
 - Compania/ banca care ia prea multe riscuri, riscând jobul angajaților/ economiile consumatorilor/ banii contribuabili; abuz de putere de monopol
 - Statul care cheltuie prea mult; asigură doar sistem de educație precară, inegalitate; criza financiară; interes national > interes global (încălzire globală, comerț international, competiție fiscală)
- Instrumente:
 - Convingerea (norme)—mai ales în alte Științe Sociale
 - Încurajarea comportamentului individual responsabil/ CSR
 - Intervenții pe bază de norme pt educare/ conștientizare a consecințelor unui comportament egoist/ status quo-ului
 - Limite: lipsa de progres în ceea ce privește lupta împotrivă încălzirea globale; corupția, evaziunea fiscală
 - *Stimulente* apar sine qua non pentru a pune interesul general pe prim plan
 - Combinăriile stimulente + convingere, e.g. fumatul în locuri publice

Binele comun, valul ignorantei, implicatii directe

- Definirea binelui comun.

- Gedankenexperiment: *vălul ignorantei*. Să ne închipuim că nu ne-am născut încă, să facem pentru moment abstracție de atributele noastre, de rolul nostru în societate; să ne plasăm deci în spatele vălului ignorantei și să ne întrebăm în ce fel de societate am vrea să trăim *dacă am putea fi oriunde în distribuția — de venit, avere, educație; de sex, demografică, etnică, rasială; profesională/ de statut social; regională, urbană/ rurală; chiar geografică, pe mapamond*.

- Implicații imediate:

- Mecanisme de asigurare: medicală (piata în mod natural inclina împotrivă solidarității); oportunități egale/ dreptul la educație decentă; aleierea altor inegalități (între sexe, de salarii, de avere); asigurări împotrivă șocurilor negative din viață, în general
- Eficiență economică: cadru legal; lupta împotriva monopolurilor; reglementarea sectorului bancar, etc.
- Reglementări societale: e.g., privind toleranța rasială/ etnică/ religioasă

- Limite: orizontul de optimizare individuală precum și viziunea politicilor publice sunt pe termen scurt

Pietele: despre limitele morale

- Moralitatea piețelor:
 - Piețele "repugnante" – și stimulentele în general (mai ales monetare): ceva în care nu se poate avea încredere, e.g. Satz (2010), Sandel (2012)
 - Sandel (2012): bunuri ce nu ar trebui comodizate: copii adoptați, mame surogat, sex, droguri, serviciu militar, voturi, organe pt transplant, etc.
 - Eficiența pieței în alocare este pusă la îndoială, ridicând întrebarea generală despre moralitatea piețelor
- Problematică în argumentele filozofiei morale (Tirole, 2017):
 - *Indignarea* este relevantă, dar prescripții pur morale pot atenta la libertatea de alegere/ expresie a altora, e.g. minorități, privind relațiile homosexuale, drepturile persoanelor de culoare, etc
 - Piețele acestea "repugnante" există, fie că vrem, fie că nu vrem. Problema este dacă trebuie—și în ce fel—să fie reglementate.
 - Economia raspunde la "ce este greșit cu piețele" prin identificarea eșecurilor lor, nu prin refuzul de a discuta sau a presupune că ele nu există.
 - Al Roth a primit un Nobel pentru, inter alia, soluții la alocări în piețe repugnante, precum "potrivirea" donatorilor de organe (rinichi) cu pacienții

Pietele: esecuri si reglementare (1)

- Externalități și piețe repugnante

- clasice: externalități environmentale (e.g., emisii de carbon) sau vaccinarea suboptimală în populație etc.
- aceleași argumente se aplică însă în alte situații în care lipsește contractantul
 - copiii oferiti spre adoptie celui care oferă cel mai mult—e.g., "afacerile" lui Ceaușescu & nomenclatura cu Vestul; munca efectuată de copii; sclavagia; piețele pentru voturi

- Piețe imperfect competitive

- informație incompletă/ incorectă (vaccinul cauzează autism) sau asimetrică (admitere în universități, premii științifice etc)
- putere pe piață (speculă, contracte sub constrângere; monopol, abuz de putere dominantă)

Pietele: esecuri si reglementare (2)

- Internalități:

- lipsa autocontrolului individual: optimizare pentru bunăstarea pe termen scurt sau foarte scurt, ignorând consecințele de termen lung. Argumentul acesta e standard (droguri, alcool, junk food), dar se aplică și la piețele repugnante:
 - sclavie voluntară; vânzare de organe, etc.

- Inegalități:

- în spatele vălului ignoranței; mai ales când nu există hazard moral (sănătate, educație, etc.)

- invazie a intimității

- costul marginal de a ști totul despre tine și despre spațiul/ graful tău social (cine sunt prietenii tăi, preferințele lor etc) este nul astăzi—din cauza IA, din cauza rețelelor sociale virtuale etc Prea multă informație ->:
 - discriminare; risc crescut/ privare de asigurări suficientă; dreptul la uitare; alterarea comportamentului când e vorba de problematici care divizează; opresiune politică

Statul si esecurile statului

- Stat disfuncțional:
 - Capturat de lobby (e.g., Zingales, 2012 pentru 'capitalism de cumetrie')
 - Incitațiile electorale -> se adaptează preferințelor momentane ale alegătorilor; termen scurt
- Stat modern:
 - Statul ca reglementator (corectează eșecurile pietelor: puterea pe piață, educația slabă, externalități, inegalități, protecția consumatorilor, intimitate, reglementare financiară etc)
 - Statul ca activator/ inițiator (cadru legal, fonduri pentru proiectele cu mare risc/ recompensă mare)
 - Statul ca manager: în general un prost manager de proiecte, de exemplu, din motivele de mai sus

Exemplificare: criza sanitara Covid-19

- În cazul Covid-19 am avut de fapt atât eșecuri ale pieței cât și eșecuri ale statului
 - Cele 4 dimensiuni preventive—distanțarea socială, urmărirea contactelor, testarea și vaccinarea—debordează de externalități
 - Eșecuri guvernamentale:
 - Lipsa orizontului de planificare: nepregătire (măști, ventilatoare, masuri de izolare, înțelegerea societății privind permisul anti-covid etc)
 - Desi crizele de sănătate globale nu mai sunt rarități—chiar am zis că nu putem vorbi din punctul asta de vedere de o lebădă neagra, în sensul classic al sintagmei, dar nu sunt destul de frecvente pentru a fi considerate priorități de către state
 - Interesul național este pe primul loc iar multilateralismul este în cădere
 - Lipsa de coordonare în măsurile de "lockdown", partajarea limitată a informațiilor, subraportarea infecțiilor/ deceselor
 - Campania de vaccinare: comunicarea haotică, măsuri șovăielnice

Demontand alte mituri despre Economie si economisti

- Despre economia de piață laissez-faire: "contrar convingerii populare, economistii nu iubesc în mod inherent piața; de fapt, o mare parte din timpul lor este petrecut analizând eșecurile pieței" (Tirole 2017, vezi și de Grauwe 2017)
- Despre agenții pe deplin raționali și egoiști: raționalitatea limitată a făcut parte din modelele economice încă de la Herbert Simon; punctea către Psihologie a fost complet restabilă cu Economia Comportamentală
 - există chiar solicitări pentru o abordare narativă" în Economie de către Robert Shiller și alții, a se vedea de ex. Morson și Schapiro (2017) care prezintă un argument foarte convingător pentru adoptarea de idei din științe umaniste.
- Mare parte din vina atribuită economistilor (și Economiei) pentru criza economică și finanțiară revine, în schimb, guvernelor și altor factori de decizie, care au acționat exact opus sfatului primit.
- Acuzația că economia este prea teoretică/ nu are relevanță practică este lipsită de temei acum, deoarece cel mai mare număr de lucrări publicate în ultimele decenii sunt empirice (în special în revistele de top), vezi e.g. Hamermesh (2013), Card & DellaVigna (2013, 2017)

Economisti din mediul academic (1)

- Motivația intrinsecă a muncii aici este esențială:
 - mulți economisti din mediul academic înnebuniți după cercetare" (Tirole, 2017)
 - mediul academic=mediu de lucru cu (multe) alte facilități, dar nu cea mai bună dimensiune pecuniară (cel puțin în afara celor mai bune universități private și institute de cercetare din SUA)
 - Orizontul pe termen lung în cercetare este un astfel de avantaj: vine atât cu griji, dar și cu entuziasm intelectual pur!
- Motivații extrinseci: ca toată lumea, cadrele universitare reacționează la stimulele cu care se confruntă:
 - dorința de recunoaștere; promovare
 - putere (administrativă); influență (politică, mediatică); bani etc.
- Indiferent de motivații, ceea ce contează în cele din urmă este:
 - promovarea științei prin rezultate ale cercetării validate prin evaluări tip "peer-review"

Economisti din mediul academic (2)

- Evaluarea/validarea cercetării este primordială în Economie:
 - “În cele din urmă, ceea ce determină statutul unei piese de cercetare nu este afiliația, statutul sau rețeaua autorului; este cât de bine se ridică la criteriile de cercetare ale profesiei în sine. Autoritatea lucrării derivă din proprietățile sale interne — cât de bine este pusă împreună, cât de convingătoare sunt dovezile — nu din identitatea, conexiunile sau ideologia cercetătorului ” Rodrik (2016)
- Validare: validarea cercetării este un proces de dezbateri în seminarii și conferințe, și mai ales prin publicații
 - Multe puncte slabe atât ale validării scientometrice/ statistice, cât și ale procesului de evaluare inter pares
 - Discrepanță uriașă între Occident (SUA, UK, UE Vest și Nord) și rest
 - Economiștii din România: nefericit outlier care acționează, cu puține excepții, conform ”publicați și pieriți” în loc de ”publicați sau pieriți”, vezi multiple eseuri ale mele & alți colegi economisti pe temă

Economistii ca intelectuali publici

- Legitim să ne întrebăm despre rolul mai larg al economistului în societate
 - Economiştii din Turnul de Fildes ar putea considera viaţa lor absorbantă, dar, în mod colectiv, cercetările lor ar trebui să fie utile pentru societate
 - dacă lipsa înțelegerii economice predomină în societate, este dificil de făcut alegeri politice în cunoştinţă de cauză etc.
- Nu sunt (de obicei) factori de decizie, dar identifică modele recurente care structurează economiile/ transmit starea cunoştinţelor în Econ.
 - pentru unii acest rol pare ineficient; pentru alții, prea influent - aşa cum am văzut mai devreme
- Interacţiunea economistilor cu societatea în general, dincolo de cercetare:
 - cu sectorul public sau privat
 - participarea la dezbatările publice
 - în media
 - în politică
 - predare în universităţi

Consiliere in/ implementare de politici publice

- Stimuletele contează ca în orice piață, deci și pentru economisti:
 - Bani
 - Acces la date
 - public sau privat, ar trebui să fie necondiționat
 - disponibilitate; informație deficitară
 - Tentăția mass-media, dorința de a fi un "intelectual public"
 - Politica
 - amenințare exterioară: clasificată drept de piață liberă/ keynesiană; stânga/ dreapta etc.; identificarea ideologică discredită de obicei Economia, vezi, e.g., Backhouse (2000)
 - amenințare interioară: nu doriți să vă dezamăgiți grupul
- Comunicarea:
 - "*Give me a one-handed economist. All my economists say 'on the one hand...', then 'but on the other...'*" (Harry Truman)
 - schimbarea părerii (în lumina schimbării informațiilor etc.)
- "Politica vrea specificitate, economistii Tânjesc după generalitate"
(Bénassy-Quéré et al, 2017)
 - Înțelegerea faptului că acestea sunt puternic complementare este esențială

Imbunatatirea predarii Economiei

- Efort mai mare pentru a construi o educație pragmatică
 - inițierea în subiect trebuie să fie atât intuitivă, cât și riguroasă
 - utilizați cadre conceptuale testate, simplificate în scopuri pedagogice
 - dar folosește și observații empirice
 - implementare excelentă în proiectul Core-Econ <http://www.core-econ.org!>
- "Predarea nu este distracție, dar este puțin probabil să aibă succes dacă nu este distractivă." (Herbert Simon)

Inherent problematic in comunicarea Economiei (1)

- Economistul ca aducător de vești rele/ distrugător de norme sociale:
 - Analiza economică expune valorile noastre adânci, între altele posibila lipsă de "puritate" / "etică" :
 - Alte științe folosesc tot felul de tehnici de a evita asta, vezi Studiile Legale, e.g. a motiva reglementările și politicile prin scopuri etice de ansamblu, gen corectitudine și morală; alternativ, "sanctitatea" contractului/ "obligația morală"
 - Weltanschauung-ul Economiei: stimулентele sunt sine qua non (e.g., taxa carbon pentru ca lumea să nu mai polueze etc)
 - Prima impresie: lumea se uită (doar) la efectul direct al unei politici economice
 - Dar de cele mai multe ori există efecte secundare, e.g., echilibrul general
 - Mai general, viziune îngustă: libertatea mea să nu mă vaccinez, taxele: toți împotrivă, dar subsidiile private pozitiv
 - Economiștii sunt de obicei protectorii celor invizibili, dar văzuți ca nepăsători față de cei vizibili

Inherent problematic in comunicarea Economiei (2)

- Refuzul de a contempla dileme etice
 - Dilema filozofică a căruciorului, cu implicații moderne
 - Ar trebui un doctor să ucidă un om pentru a transplanta organe altor 5 oameni care astfel ar putea fi salvați de la o moarte sigură? Pare poate prea abstract, dar gândiți-vă la Covid-19 și la ventilatoare insuficiente
 - Mașinile autonome: ar trebui software-ul acestor mașini să fie programat astfel încât să sacrifice șoferul ca să salveze 5 pietoni?
 - Mai general: are o viață umană un preț? Dar nu putem face politici economice coerente fără astfel de evaluări.
- Înțelegere precară a statisticii și a probabilităților, vezi experimentele lui Kahneman/ Tversky/ Slovic
- Prejudecăți cognitive/ convingeri motivate
 - Proust: "Faptele nu pătrund în lumea în care trăiesc convingerile noastre".
 - Partidele de extremă dreaptă de exemplu folosesc statistici incorecte/ interpretate incorrect relativ la imigranți, dar nu contează dacă le corectăm, cei care votează pentru acele partide nu își schimbă votul.

Literatura recomandata (1)

- Relevante in general:
 - Rodrik (2016), "The Rights and Wrongs of the Dismal Science", W.W.Norton
 - Tirole (2017), "Economics for the Common Good", Princeton Univ Press;
(trad. Tirole (2016): "Économie du Bien Commun", PUF).
- Despre ontologia și fundamentele Economiei:
 - Backhouse (2010), "The Puzzle of Modern Economics: Science or Ideology?", Cambridge Univ Press.
 - Gilboa et al (2014), "Economic Models as Analogies", Economic Journal
 - Heckman (2005), "The Scientific Model of Causality", Soc. Meth.
 - Morgan (2012), "The World in the Model: How Economists Work and Think", Cambridge Univ Press.
 - Pearl (2015), "Trygve Haavelmo and the Emergence of Causal Calculus", Econometric Theory.
 - Rubinstein(2017),"Comments on Economic Models, Economics, and Economists: Remarks on Economics Rules by Dani Rodrik",JEL
 - Sugden (2016), "Ontology, Methodological Individualism, and the Foundations of the Social Sciences", JEL

Literatura recomandata (2)

- Despre științe economice vs. (sociale)/științe umaniste:
 - Berlin (2013), "The Hedgehog and the Fox: An Essay on Tolstoy's View of History", 2nd edition, ed. H. Hardy, Princeton University Press
 - Gould (2003), "The Hedgehog, the Fox, and the Magister's Pox: Mending the Gap between Science and Humanities", Harmony Books.
 - Lazear (2000), "Economic Imperialism", Quarterly Journal of Economics
 - Morson & Schapiro (2017), "Cents and Sensibility. What Economics Can Learn from the Humanities", Princeton University Press.
- Despre sociologia cercetării/ mediului academic din Economie:
 - Card & DellaVigna (2013), "Nine Facts about Top Journals in Economics", JEL
 - Hamermesh (2013), "Six Decades of Top Economics Publishing: Who and How?", JEL
 - Stern (2013), "Uncertainty Measures for Economics Journal Impact Factors", JEL
 - Hamermesh (2017), "Citations in Econ: Measurement, Uses, Impacts", JEL
 - Angrist et al (2017), "Economic Research Evolves: Fields and Styles", AER P&P

Literatura recomandata (3)

- Perspective filozofice despre moralitatea pietelor:
 - Satz (2010), "Why Some Things Should Not Be for Sale: The Moral Limits of Markets", Oxford University Press
 - Sandel (2012), "What Money Can't Buy: The Moral Limits of Markets", Farrar, Straus and Giroux
- Despre rolul pieței și rolul statului în economie:
 - Zingales (2012), "A Capitalism for the People. Recapturing the Lost Genius of American Prosperity", Basic Books
 - de Grauwe (2017), "The Limits of the Market. The Pendulum Between Government and Market", Oxford U Press
- Despre implicarea economiștilor în elaborarea politicilor publice:
 - Bénassy-Quéré, Blanchard, and Tirole (2017), "What Role for Economists in Policy-Making?", Les notes du conseil d'analyse économique
- Despre implicarea economiștilor în predare:
 - <http://www.core-econ.org/>
- Despre situația României în cercetarea economică/ politici socio-economice/ politici din educația superioară – dar și alte teme atinse aici:
 - paginile de eseuri și intervenții mass-media de pe <https://www.sebastianbuhai.com>